

Koncepcja zagospodarowania przestrzeni Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu w Toruniu wypracowana przez Grupę Reprezentatywną

grupa reprezentatywna w Parku, foto: Jacek Bloch

Toruń
Kwiecień 2011

WPROWADZENIE (skrót)

Niniejsza koncepcja zagospodarowania przestrzeni Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu powstała w procesie partycypacyjnych konsultacji społecznych.

Prowadzone konsultacje zostały oparte na mechanizmie nazywanym Partycypatorem Toruńskim wypracowanym przez Pracownię Zrównoważonego Rozwoju z Torunia, zobacz więcej na www.pzr.org.pl/partycypator.

Celem konsultacji społecznych opartych o niniejszą metodologię było wypracowanie przez mieszkańców wytycznych dla projektantów, które winny być podstawą do opracowania projektu.

Koncepcja składa się z dwóch części:

1. Opisu metodologii konsultacji
2. Zasad generalnych rekomendowanych przy projektowaniu Parku
3. Tabela funkcji wraz z towarzyszącą infrastrukturą

Integralną częścią koncepcji jest prezentacja ze zdjęciami przykładowych rozwiązań i plan.

Autorzy koncepcji:

Członkinie i członkowie Grupy Reprezentatywnej:

Monika Chmarzyńska

Beta Bielska

Jacek Bloch

Monika Borkowska

Paulina Brokos

Anna Karmienko

Hanna Kotwicka

Tomek Krzywański

Magda Kus

Gabriel Oleksiejuk

Marcin Orłowski

Maria Pelusiewicz

Maciej Plewicki

Daria Troczyńska

Mateusz Walerian

Piotr Woźniak

Bardzo dziękujemy członkom grupy za udział w procesie przygotowania koncepcji.

Dziękujemy wszystkim, którzy wsparli pracę grupy.

Moderatorzy: Paweł Kołacz, Piotr Wielgus

1. METODOLOGIA

Wypracowana metodologia prowadzenia konsultacji społecznych oparta została na trzech elementach:

1. Zebranych opiniach i pomysłach mieszkańców, użytkowników przestrzeni
2. Otwartych debatach publicznych
3. Grupie Reprezentatywnej Mieszkańców

Zebrane opinie mieszkańców w pierwszej fazie konsultacji (również podczas 2 spotkań konsultacyjnych), trafiły do rozpatrzenia przez Grupę Reprezentatywną Mieszkańców. Grupa została losowo wybrana na podstawie zgłoszeń zainteresowanych mieszkańców, z zachowaniem parytetu i zróżnicowanej struktury wiekowej.

Rekrutację do Grupy przeprowadzono podczas spotkania, na którym zaprezentowano wstępny projekt rewitalizacji Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu. Spotkanie to odbyło się 1 marca 2011 roku.

W pierwszej kolejności, grupa określiła przyszłych użytkowników Parku oraz potrzeby tychże użytkowników, jakie przestrzeń parkowa będzie zaspokajać. Zestawienie użytkowników i ich potrzeb znajduje się pod tym adresem:

https://docs.google.com/document/d/1wj00ZvuU-PLR3pyYrstYjwn7rWnnK4OTw_g6t34UuP8/edit?hl=pl&pli=1#

Następnie na podstawie mapy potrzeb grupa wypracowała mapę funkcji Parku wraz z infrastrukturą niezbędną do zrealizowania funkcji. Podczas pracy nad infrastrukturą Grupa korzystała z opinii mieszkańców zebranych we wcześniejszej fazie konsultacji. Ostatnim elementem pracy Grupy było opisanie wybranych elementów infrastruktury. W tym celu wykorzystano również przykładowe rozwiązania z innych przestrzeni, należy je traktować jako inspirację dla działań projektowych.

Grupa spotkała się 6 razy i pracowała łącznie przez 18 godzin.

2. Zasady generalne rekomendowane przy projektowaniu Parku

W procesie pracy nad koncepcją ustalono, iż przy projektowaniu powinny zostać uwzględnione następujące zasady generalne.

2.1. Przy wszystkich planowanych działaniach należy wziąć pod uwagę fakt, iż projekt: "Rewitalizacja zabytkowego Parku Miejskiego na Bydgoskim Przedmieściu wraz z przyległymi błoniami i zbiornikiem wodnym Martówka w Toruniu" oraz działania towarzyszące doprowadzą do ożywienia (rewitalizacji) tej przestrzeni. Konsekwencją tych procesów będzie znaczne zwiększenie ilości użytkowników przestrzeni Parku. W związku z tym szczególną uwagę należy zwrócić na kwestie bezpieczeństwa użytkowników parku:

- należy wprowadzić monitoring, szczególny nacisk należy położyć na bardzo widoczną informację o monitoringu.
- należy odseparować przestrzeń Parku od torowiska tramwajowego i ul. Bydgoskiej, szczególnie w okolicy miejsc, gdzie gromadzi się duża liczba użytkowników
- należy wyznaczyć nowe przejścia dla pieszych w ciągu ul. Bydgoskiej w miejscach, gdzie istnieją miejsca wydeptane przez mieszkańców (na wysokości fontanny, boiska oraz przy budynku nr 50)
- należy wprowadzić rozwiązania ograniczające prędkość samochodów na ul. Bydgoskiej np. podniesiona płyta przejść dla pieszych i skrzyżowań, drogi równorzędne (skrzyżowanie z ul. Konopnickiej)
 - na ulicy Rybaki (odcinek od Konopnickiej w kierunku kościoła) należy wprowadzić „strefę zamieszkania” (prędkość do 20 km/h)
 - niezbędne jest przebudowanie skrzyżowania ul Bydgoskiej z ul. Reja, wraz z wejściem do Parku.

2. 2. Należy wyznaczyć (powołać) osobę odpowiedzialną za Park (gospodarz parku). Jeśli taka osoba istnieje należy skutecznie poinformować o tym użytkowników Parku (m. in. na tablicach informacyjnych, stronie www). Rekomenduje się rozważenie, czy Park powinien mieć opiekuna w postaci organizacji pozarządowej (wybranej w konkursie).

2.3. Park należy systematycznie sprzątać, także grabić i kosić trawę oraz zapewnić maksymalnie dużą ilość pojemników na odpady - pojemniki do selektywnej zbiórki odpadów w tym osobne na psie odchody.

2.4. Park powinien oferować różne funkcje edukacyjne – m. in. miejsce do przeprowadzenia lekcji szkolnych, tablice edukacyjne, ścieżki edukacyjne, inspirujące elementy małej architektury wszystko wspomagane poprzez stronę www Parku.

2.5. W przestrzeni parku powinny odbywać się zajęcia edukacyjne i działania artystyczne skierowane do różnych użytkowników Parku. Należy stworzyć system dotacji gminnych (w ramach obowiązujących konkursów dla organizacji pozarządowych) na wydarzenia kulturalne i artystyczne, które będą odbywały się w przestrzeni Parku – wniosek do Prezydenta Miasta

2.6. Miejscem rekomendowanym na parking dla dojeżdżających użytkowników Parku jest parking spółki "Targi Toruńskie". Dopuszczalne jest utworzenie dodatkowych miejsc parkingowych w okolicach kościoła (ul Rybaki) pod warunkiem że, będą to miejsca płatne (także w niedzielę). Należy także zapewnić miejsca dla osób niepełnosprawnych. Dodatkowe przejścia dla pieszych na ul. Bydgoskiej spowodują także większe bezpieczeństwo użytkowników korzystających z miejsc parkingowych w ciągu tej ulicy.

2.7. Na terenie Parku należy wprowadzić zakaz poruszania się samochodami (także błonia), za wyjątkiem obsługi technicznej Parku.

Działania promocyjne Parku powinny jednocześnie promować tramwaj jako najłatwiejszy i najbezpieczniejszy sposób dotarcia do Parku (m. in. promocja w tramwaju).

Należy zwrócić uwagę, że przystanki tramwajowe nie są obecnie przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych,

2.8. Park powinien otrzymać własną identyfikację wizualną (w tym własne logo), która będzie wspomagała proces rewitalizacji. Identyfikacja zostanie wykorzystana m. in. do działań promocyjnych (plakaty, ulotki), tablic informacyjnych i strony www.

Całość tych działań ma ukazać odnowiony Park Miejski na Bydgoskim Przedmieściu jako „**czyste i bezpieczne miejsce spotkań i wypoczynku**”.

Należy rozważyć ogłoszenie konkursu na sponsora parku, wpływy z tego tytułu można przeznaczyć na działania edukacyjne i promocyjne.

2.9. Przestrzeń Parku powinna oferować różne formy wypoczynku. Szczególnie należy zadbać o czystą trawę i mnogość miejsc do siedzenia (niekoniecznie tradycyjne ławki) w wielu miejscach. Należy także zapewnić miejsca odpoczynku dla większych grup (w tym grup szkolnych).

2.10. Zmiany w Parku należy wprowadzać stopniowo, "krok po kroku", zaczynając od miejsc najbliższej wejść. Z nowymi funkcjami w przestrzeni należy użytkowników oswajać. W pierwszym etapie muszą się pojawić tablice informacyjne oraz działania promocyjne.

2.11. Elementy małej architektury powinny być estetyczne i trwałe. Trudne do zniszczenia.

2.12. Park powinien mieć atrakcyjne i nowoczesne wejście zachęcające do bezpiecznego dotarcia do Parku. Projektowaniu wejść należy poświęcić szczególną uwagę, gdyż od nich zależy jak użytkownicy będą korzystać z przestrzeni.

2.13. Obszar działań sportowych / boiska:

- Boiska powinny być oświetlone, tak aby można je było użytkować po zmroku.
- Obszar boisk nie powinien być ogradzany.
- Obszar winien składać się z kilku wielofunkcyjnych boisk w tym (m. in. boiska do koszykówki i piłki nożnej, z możliwością grania w tenisa ziemnego; w bliskiej okolicy należy umieścić stoły do ping-ponga (w miejscu osłoniętym od wiatru) oraz outdoor fitness (siłownia dla osób dorosłych).
- Wszystkie boiska winny być wykonane z bezpiecznej dla użytkowników nawierzchni – nie dopuszcza się nawierzchni asfaltowej,
- W pobliżu boisk winna być umiejscowiona toaleta

2.14. Fontanna:

Fontanna powinna pełnić funkcję zarówno miejsca wypoczynku jak i miejsca zabaw dzieci. W związku z tym powinna być płaska, płytka, bezpieczna dla dzieci (nie można do niej wpaść), winna mieć możliwość swobodnego wejścia, aby można po niej chodzić. Woda powinna być w obiegu zamkniętym z odpowiednim systemem filtrów lub wtórnie wykorzystana np. do podlewania zieleni. Wokół powinny powstać miejsca do siedzenia także zacienione, możliwość zraszania użytkowników, miejsca do siedzenia nad brzegiem (także w cieniu), Wi-Fi, pergola jako altana, leżaki. Konieczny dojazd dla osób niepełnosprawnych.

2.15. Class room (amfiteatr)

Powinien być wielofunkcyjny, umiejscowiony “przy dużych schodach”, bez ścian bocznych, zadaszony, z możliwością przyłączenia energii elektrycznej, miejsce oświetlone, kameralne, monitorowane, z możliwością poprowadzenia lekcji szkolnych. Miejsce powinno jednocześnie spełniać funkcje punktu widokowego.

2.16. Plac zabaw

Rekomenduje się powiększenie przestrzeni placu zabaw wykorzystując cały teren pomiędzy drogami, tak aby mogło z niego korzystać minimum 40 dzieci jednocześnie. Plac zabaw powinien być dostępny dla osób niepełnosprawnych, ekologiczny, główna część o nawierzchni syntetycznej, zachęcający do wejścia, wyposażony w wiele niestandardowych miejsc do zabawy, zapewniający bezpieczną obserwację (przez opiekuna).

2.17. Plac dla dorosłych (outdoor fitness):

Plac dla dorosłych winien składać się z urządzeń do uprawiania fitness. Plac należy umieścić w pobliżu boisk sportowych.

2.18. Schody

- Bezpośrednio w pobliżu dużych schodów (w skarpie) należy wytyczyć zjazd dla niepełnosprawnych oraz rodziców z dziećmi w wózkach. Zjazd winien być bezpieczny – z barierkami.
- Na dole schodów należy wytyczyć przestrzeń do ustawienia sceny (płaska przestrzeń z dostępem do sieci elektrycznej)
- Należy odtworzyć zjazdy i podjazdy (odpowiednie nachylenie) przy małych schodach,

2.19. Dog run'y

W pierwszym etapie należy zaprojektować jeden duży wybieg dla psów. Dog run powinien być ogrodzony, posiadać miejsca do siedzenia dla właścicieli zwierząt, pojemniki na psie odchody wraz z woreczkami oraz źródelko. Winien być oświetlony oraz oznaczony. Konieczne jest wprowadzenie tablicy informacyjnej na temat funkcji dog run'u i sposobu użytkowania. Dog Run należy umiejscowić w miejscu odseparowanym od pozostałych aktywności w Parku. Dodatkowo niezbędne jest przeprowadzenie akcji edukacyjnej dla właścicieli zwierząt.

2.20. Martówka

Martówka powinna posiadać molo oraz możliwość przycumowania łódek. Przy brzegach należy umiejscowić ławki odwrócone w kierunku wody. W pobliżu należy umieścić przynajmniej dwa punkty z kołami ratunkowymi.

2.21. Alejki:

Nawierzchnia ścieżek powinna być płaska, przygotowana w taki sposób aby mogły poruszać się po ścieżkach wózki inwalidzkie. ścieżki powinny prowadzić do określonych punktów. Należy wprowadzić zapętlenie ścieżki z jednym rodzajem nawierzchni, należy wyznaczyć także „ścieżki ciszy”.

2.22. Miejsca do siedzenia (w tym dla grup)

Miejsca do siedzenia powinny być rozmieszczone w różnych miejscach Parku, powinno być ich dużo. Rekomenduje się wprowadzenie różnorodnych miejsc naturalnych np. zgrupowanych kamieni do siedzenia czy pieńków. Ławki winny być wygodne, unikatowe.

2.23. Należy uwzględnić pojawiający się handel w okolicach kościoła (wata cukrowa, lody), poprzez poprowadzenie energii elektrycznej, ewentualnie wody i zapewnienie dojazdu. Należy wprowadzić czytelne zasady, które pozwolą kontrolować intensywność handlu.

2.24. W okolicy kościoła (wokół klombu) znajduje się przestrzeń, która jednocześnie jest wykorzystywana przez grupy przedszkolne oraz dzieci grające w piłkę. Należy

wyposażyć to miejsce w ławki (zwrócone do środka) oraz zadbać o czyste i równe trawniki. Należy rozważyć usunięcie klombu, który w tej lokalizacji przeszkadza.

2.25. Wszystkie elementy występujące w Parku powinny uczestniczyć w procesie rewitalizacji np. jeśli bar Park zostaje w tym miejscu, to powinien być przebudowany / wyremontowany (włączony w proces rewitalizacji).

2.26. Park należy przystosować do korzystania przez osoby niepełnosprawne w tym także dla osób niewidomych i niesłyszących, np. wypukłe powierzchnie / progi na podłożu przed schodami, itp..

2.27. Projektowanie i zagospodarowanie Parku nigdy nie powinno być projektem skończonym. W każdym momencie można poprawić przestrzeń Parku. Grupa Reprezentatywna deklaruje, że będzie się spotykać nie rzadziej niż raz do roku na spotkaniu monitorującym proces zagospodarowania Parku. Organizację spotkań powierza się Wydziałowi Środowiska i Zieleni Urzędu Miasta Torunia.

2.28. Wydział Środowiska i Zieleni UM powinien przy każdej nadarzającej się okazji prezentować i konsultować planowane zmiany (np podczas najbliższego Michajlandu czy Święta Bydgoskiego Przedmieścia – maj 2011).

2.29. Grupa określiła również funkcje niepożądane w Parku, których nie należy wprowadzać w przestrzeń. Te funkcje to m.in. minigolf, park linowy, skatepark i paintball

3. Tabela funkcji wraz z towarzyszącą infrastrukturą

Poniższa tabela zawiera określone w trakcie prac Grupy Reprezentatywnej potrzeby użytkowników parku, które określają funkcje jakie będzie pełnił Park oraz sugerowane rozwiązania infrastrukturalne. Przedstawione rozwiązania stanowią szczegółowe wytyczne dla wprowadzanych rozwiązań infrastrukturalnych i organizacyjnych. Tabela powinna być zawsze podstawą do dyskusji nad projektem.

Potrzeby użytkowników / funkcje	Rozwiązania infrastrukturalne i organizacyjne
cisza	wydzielić strefy ciszy, przedłużenie parku o obszar w stronę zachodnią
relaks / odpoczynek	wygodne miejsce do siedzenia, wygodna trawa, wygodne miejsca do leżenia, siedziska naturalne, wykorzystanie wody (fontanna, kaskada, oczka wodne, Martówka), zapachy (zioła, kwiaty, krzewy), zadbane trawa (czysta i koszona)
spacer	wygodna nawierzchnia (dostosowana do różnych funkcji), ścieżki prowadzą gdzieś, ścieżki są zapętlone, dostępne ścieżki („dla wszystkich”) - bez schodów
komfort	monitoring, oświetlenie, zawsze czyste WC, zróżnicowanie miejsc wypoczynku (w cieniu i na słońcu), ławki, hamaki, leżaki, parasole, schronienie przed deszczem, dozór, śmietniki (gęsto), śmietniki dla zwierząt, działania przeciw meszkom (nietoperz, opryski), odpowiednie rozlokowanie funkcji, restauracja/kawiarnia, czytelność oznakowania, mnogość wejść,
obserwacja	specjalne nasadzenia w wybranych miejscach (rośliny: pachnące, wabiące owady, kwitnące, sezonowe), mini molo na Martówce, karmniki (okres zimowy), domki lęgowe, poidła dla ptaków, domek dla Łabędzi, luneta, ławki z widokiem na Martówkę, ludzi wychodzących z kościoła, plac zabaw, boisko – widowia

aktywne spędzanie wolnego czasu, ruch, sport	Stoły szachowe, stoły do ping ponga (np przy placu zabaw), bulodrom, boccia, latawce, nawierzchnia dla rolek, łódka po Martówce, ścieżka rowerowa, siłownia na świeżym powietrzu, szachy wielkoformatowe, promocja, wyznaczone trasy dla różnych dyscyplin
--	--

	(nordic walking, narty biegowe, rolki, biegi,), tor saneczkowy, ścieżka zdrowia, drive, lodowisko, ścianka wspinaczkowa, płaskie trawniki,
zabawa + edukacja	Pojemny ekologiczny, edukacyjny plac zabaw, tablice edukacyjne, lekcje edukacyjne, labirynt, urządzenia prezentujące prawa fizyki (woda), miejsce pochłaniające głoś, trampolina, stacja meteo, śmietniki (do selektywnej zbiórki) z efektami dźwiękowymi, Wi-Fi, zegar słoneczny (zegar analematiczny)
gry zespołowe	Płaskie trawniki, wielofunkcyjne boisko, małe boisko przy Rybakach (miejsce do gry), miejskie podchody, stałe pola do „gry w klasy”
zajęcia ruchowe	Płaskie trawniki, ścieżka sprawnościowa, stojaki na rowery (w dogodnych lokalizacjach),

tworzenie grup integracja spotkania towarzyskie	wspólne miejsca do siedzenia (różnorodność), altany, stanowiska do grillowania, miejsca charakterystyczne / punkty spotkań (rzeźba, pomnik, fontanna, kwietniki, zegar słoneczny), płaskie trawniki, miejsce na ognisko,
zabawa	płaskie trawniki, plac zabaw, amfiteatr, fontanna,
intymność	strefy cisze, krzaki, pojedyncze ławki, ławki „face to face”,
ciekawość	Mapa, oznaczenia atrakcji (także przyrodniczych), kino letnie,
Izolacja, odosobnienie	Altany, miejsca siedzenia dla grup (kamienie, pieńki, bele drewna, itp),

atrakcyjność przestrzeni doznania estetyczne	Miejsca dla działań artystycznych, czytelne wydzielenie stref aktywności, zadbane park, woda, rośliny kwitnące, oświetlenie „modelujące”, rzeźby,
dobre drogi	Równe i twarde dostępne dla wszystkich użytkowników
czytelność oznakowania	Spójna identyfikacja wizualna dla różnych grup użytkowników,
możliwość wygodnego dozoru	Miejsca do siedzenia z widokiem na miejsca zabaw dzieci,
dostępność	Widoczne i bezpieczne wejścia, ułatwienia dla

	niepełnosprawnych, schody z kaskadami, przedłużenie ul. Klonowica do Martówki
zacienienie	ławki w cieniu, mocowania dla parasolek, zadane miejsce do zabaw / edukacji, altanki,
edukacja i informacja, zajęcia dydaktyczne	Outdoor classroom, stacja meteo, tablice edukacyjne, wyznaczone i oznaczone ścieżki edukacyjne, strona www, identyfikacja wizualna, opisy urządzeń (cena, wartość)
miejsca parkingowe	Promocja transportu publicznego, płatne miejsca postojowe, ogólnodostępny parking na terenie Targów Toruńskich, zakaz parkowania na terenie Parku, udogodnienia dla parkujących przy Bydgoskiej
spacer z psem	Informacje dla właścicieli psów przy wejściu, toalety dla zwierząt (szczególnie przy wejściach), dog runy, informacja o obowiązkach właścicieli psów,
czystość	Pojemniki na odpady także na selektywną zbiórkę odpadów, promocja utrzymywania czystości,
wygoda	Miękko, szerokie ławki, oświetlone, łąki łąn, leżaki, hamak, spora ilość ławek niedaleko wejść, kosze na śmieci, nawierzchnia, spokój, strefy ciszy, schronienia przed deszczem, woda do picia (zdroiki),
Wi-Fi	Nadajniki, wygodne ławki, bezpieczeństwo, płatny prąd, czytelne oznaczenia, promocja Wi-Fi
poczucie bezpieczeństwa	Widoczny monitoring (informacja o monitoringu), promocja bezpiecznej przestrzeni, oświetlenie (całą noc), możliwość wezwania pomocy, obecność innych użytkowników,
czyste WC	Płatne, samoobsługowe, samoczyszczące, samodezynfekujące, toalety należy umieścić w miejscach z dużą ilością funkcji i użytkowników (boiska, fontanna, plac zabaw)

4. Załączniki

Prezentacja z przykładowymi rozwiązaniami znajdują się pod adresem:

[https://docs.google.com/present/view?](https://docs.google.com/present/view?id=0ASxEqBL19AOeZHZmajM0eF85ODZkbTJzZHNmNQ&hl=pl&authkey=CNmzvqQH)

[id=0ASxEqBL19AOeZHZmajM0eF85ODZkbTJzZHNmNQ&hl=pl&authkey=CNmzvqQH](https://docs.google.com/present/view?id=0ASxEqBL19AOeZHZmajM0eF85ODZkbTJzZHNmNQ&hl=pl&authkey=CNmzvqQH)

Szkic planu znajdują się pod tym adresem

<http://wiki.bydgoskie.org/images/d/db/BP%2Bpark%2Bkopia.jpg>